

ยุทธศาสตร์ปฏิรูปการศึกษา หลังมัธยมศึกษา

โลกปัจจุบันและอนาคต สังคมเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและมีลักษณะของความสลับซับซ้อนมากขึ้น ทำให้เกิดอาชีพและทักษะความรู้ในลักษณะต่างๆ มากมาย การศึกษาหลังมัธยมศึกษาไทยจึงมีการจัดอย่างหลากหลาย โดยหลายหน่วยงานทำให้เกิดอนุระบบต่างๆ แต่ยังไม่มีการเชื่อมโยงอนุระบบเหล่านั้นเข้าด้วยกันให้เป็นระบบใหญ่ระบบเดียวที่มีเอกภาพ

การเชื่อมโยงให้เป็นระบบเดียวดังกล่าว นอกจากจะช่วยให้เกิดเอกภาพในเชิงนโยบายและมาตรฐานการศึกษาแล้ว ยังจะช่วยให้เกิดความต่อเนื่องของระบบ ช่วยให้เกิดความเสมอภาคในโอกาสทางการศึกษา และการเพิ่มคุณภาพของการวิจัยและพัฒนาเพื่อนำไปสู่ความเป็นเลิศของอุดมศึกษา

การศึกษาหลังมัศึกษานับว่ามีบทบาทสำคัญยิ่งในการสร้างสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งปัญญาและการเรียนรู้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคของเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งนอกจากการร่วมเสริมสร้างความรู้ ความคิด และทักษะต่างๆ แล้ว ยังจะต้องสร้างบุคลิกภาพของบุคคลที่เน้นทั้ง "เก่ง" และ "ดี" ด้วย อันจะมีส่วนช่วยในการเพิ่มขีดความสามารถในการสร้างความก้าวหน้ามั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคมไทย

ขณะเดียวกันการกระจายโอกาสทางการศึกษาดังกล่าวให้แก่คนทั่วไปอย่างกว้างขวางขึ้น จะช่วยให้เกิดดุลยภาพของรายได้ประชากรมากขึ้น ช่วยเพิ่มคุณภาพชีวิตของประชากร โดยเฉพาะอย่างยิ่งเพิ่มความเข้มแข็งให้แก่สังคมชนบทที่กำลังมีความอ่อนแอและล่าหลัง

ทั้งนี้ สถาบันอุดมศึกษาท้องถิ่นจะมีบทบาทอย่างมากในการเสริมศักยภาพของบุคคลในการ

ข่าวสด
บทความ
ดร. รุ่ง แก้วแดง

“การศึกษาหลังมัศึกษานับว่ามีบทบาทสำคัญยิ่งในการสร้างสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งปัญญาและการเรียนรู้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคของเทคโนโลยีสารสนเทศ”

พัฒนาท้องถิ่นของตนให้เจริญก้าวหน้าและไม่ละทิ้งถิ่นที่อยู่อาศัย
อย่างไรก็ตาม การมุ่งมั่นเพื่อให้บรรลุเป้าหมายการกระจายโอกาสต้องกระทำอย่างรอบคอบเพื่อให้ได้

ความสมดุลระหว่างการรักษาคุณภาพกับการเพิ่มเชิงปริมาณ เพื่อความเสมอภาคของโอกาสและเพื่อการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด
อย่างไรก็ดี หลักของความเสมอภาคทางการศึกษา

จำเป็นต้องพิจารณาถึงความเป็นธรรมชาติของการลงทุนทางการศึกษาของรัฐในระดับการศึกษาต่างๆ ประกอบด้วย

เพราะการลงทุนในระดับหลังมัธยมศึกษาซึ่งงบประมาณ (ถ้าใช้จ่ายต่อหัว) สูงกว่าในระดับประถมศึกษาถึง 10 เท่าตัว และสูงกว่าระดับมัธยมศึกษาว่า 8 เท่าตัว

อุดมศึกษา หรือการศึกษาหลังมัธยมศึกษาของไทยในลักษณะหนึ่ง คือ กระบวนการคัดสรรคนระดับหัวกะทิ เพื่อเป็นผู้นำในการพัฒนาประเทศ (Elite) การจัดการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาจำกัดรับของรัฐในประเทศไทย ซึ่งผู้เรียนต้องผ่านระบบการสอบคัดเลือก

เพื่อให้ได้คนที่มีความรู้ความสามารถทางวิชาการ นับว่าเป็นระบบที่ค่อนข้างเป็นที่ยอมรับสำหรับการคัดสรรบุคคลชั้นหัวกะทิดังกล่าว

อย่างไรก็ตาม เมื่อประเทศไทยสามารถจัดการศึกษาหลังมัธยมศึกษาได้กว้างขวางสำหรับมวลชนมากขึ้น (Mass) โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดการศึกษาในระบบเปิดในมหาวิทยาลัยไม่จำกัดรับทั้งสองแห่ง ทำให้ลดแรงกดดันในการเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยจำกัดรับของรัฐลงได้ระดับหนึ่ง

อีกทั้งเมื่อสถาบันอุดมศึกษาในท้องถิ่นได้มีการขยายการเปิดสอนสาขาวิชาต่างๆ อย่างกว้างขวางมากขึ้น จึงทำให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีโอกาสศึกษาต่อ

ระดับสูงเพิ่มขึ้นมากด้วย
ในอนาคตการที่แนวโน้มผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจะเพิ่มขึ้นเกือบเท่าตัวใน 10 ปีข้างหน้า แรงแผลกดันในการขยายตัวของสถาบันอุดมศึกษาและระบบการจัดการศึกษาหลังมัธยมศึกษาในรูปแบบและวิธีต่างๆ จะต้องได้รับการสนองตอบทั้งจากภาครัฐและเอกชน ตลอดจนองค์กรอื่นๆ รวมทั้งชุมชนเพิ่มมากขึ้นอย่างแน่นอน

สถาบันอุดมศึกษาหรือสถาบันการศึกษาหลังมัธยมศึกษาของไทยเป็นสถาบันการศึกษาของรัฐเป็นส่วนใหญ่ ขึ้นตอนการปฏิบัติของทางราชการไม่เอื้อต่อการสร้างความฉับไวในการปรับตัวของสถาบันการศึกษา การบริหารจัดการมีลักษณะการรวมศูนย์อำนาจอย่างมาก นับตั้งแต่ระบบบริหารงานบุคคล การวัดและประเมินผล การคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาต่อ รวมทั้งระบบบริหารงบประมาณ

หลักการที่สำคัญที่สุดของการจัดตั้งมหาวิทยาลัยคือ หลักของความเป็นอิสระและการปกครองตนเองที่เรียกว่า Autonomy

ดังนั้นการบริหารและจัดการของมหาวิทยาลัยจึงเป็นบทบาทหน้าที่ของมหาวิทยาลัยซึ่งรวมถึงการบริหารวิชาการ การบริหารการเงิน การบริหารบุคลากรที่จะต้องดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ภายใต้โครงสร้างการบริหารที่แต่ละสถาบันจะกำหนดขึ้น หรือกำหนดไว้ในร่างพระราชบัญญัติของสถาบัน โดยมีระบบการตรวจสอบคุณภาพมาตรฐานและประสิทธิภาพของการดำเนินงานโดยหน่วยงานกลาง

ศตวรรษที่ ๒๑
หน้า 31
๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๐